

Motion till riksdagen

1988/89:U529

av Per Gahrton m.fl. (mp)

Svenskt erkännande av staten Palestina

Medan större delen av världen gläds och hoppas att fyrtio års inbördeskrig mellan judar och araber i Mellanöstern äntligen skall gå mot en fredlig upplösning, fortsätter de israeliska dödsskjutningarna av palestinska ungdomar i de ockuperade områdena, ackompanjerade av hätska förkastelsedomar över PLO-ledaren Arafat från palestinska sekter i Damaskus.

Freden i Mellanöstern har tyvärr motståndare – på båda sidor.

Israeliska och arabiska hökar

Den ena är Shamir-regeringen i Israel. Kan den sabotera fredsutvecklingen trots att USA börjat samtala med PLO? Redan har en ström av etablerade israeliska politiker, långt utanför den lilla freds rörelsen, visat att de förstått vad klockan är slagen och krävt direktförhandlingar med PLO. Men Shamir tycks i det längsta förbli ett undantag.

Shamir är en israelisk "hök" som tycks betrakta varje eftergift som förräderi och föredra krig framför kompromissfred. Samtidigt har det alltid funnits israeliska "duvor". Redan 1948 hördes protester bl.a. från Mapam-partiets företrädare. Problemet är att de israeliska hökarna för det mesta vunnit över duvorna.

Varför har – hittill – de israeliska hökarna alltid vunnit över de israeliska duvorna? En viktig förklaring är att det funnits hökar också på den arabiska sidan. Hökarna på båda sidor har fått kraft av varandra; genom att peka på motsidans hökar, deras grymheter och hotfullhet, har en folkmajoritet kunnat vinnas för en kompromisslös krigspolitik.

Under lång tid, ända tills nyligen har Shamir lyckats utmåla PLO som arabsidans hökar. Faktum är dock att PLO enligt normala diplomatiska mått gav klara signaler om sin beredskap till kompromissfred med Israel redan för mer än tio år sedan när de första deklarationerna om ett s.k. mini-Palestina gjordes. Men inte förrän nu när USA funnit det förenligt med sina storpolitiska intressen att ta PLO:s fredspolitik på allvar har hökbilden av Arafat & Co krossats inför världsoptionen.

Finns det någon annan arabisk hök? Ja, det finns en kandidat – Hafez al-Asad, Syriens president.

Asad har byggt upp en krigsmakt som på papperet är jämbördig med den israeliska. Hans politiska mål är skapandet av ett Storsyrien där det inte finns plats för vare sig ett självständigt Libanon eller ett fritt Palestina. I princip erkänner han givetvis inte heller Israel; men ett militärt överlägset och

USA-stött Israel kan han tills vidare tolerera, däremot inte några andra konkurrenter om makten i regionen. Libanons suveränitet har han aktivt bidragit till att krossa. Sedan länge underhåller han palestinska smågrupper som försöker sabotera Arafats fredspolitik.

Mot. 1988/89
U529

När det gäller den övergripande synen på läget är således Asad – som vill bygga Stor-Syrien – och Shamir – som vill bygga Stor-Israel – rörande överens. De avskyr den fredsprocess som nu är på gång, ty om den lyckas blir det varken det ena eller det andra, utan *fyra* självständiga stater (Syrien, Israel, Libanon och Palestina) där dessa expansionister helst bara vill ha en (sin egen), men till nöds kan finna sig i två (också motpartens).

Palestina måste erkännas för fredens skull!

Både Shamir och Asad måste förmås att begripa att Palestina är ett lika orubbligt politiskt faktum som deras egna stater. Bara när det slutgiltigt är fastslaget att världen varken godtar Stor-Syrien eller Stor-Israel kan det bli stabil fred med rättvisa och erkända gränser för alla stater i Mellanöstern.

Utrikesminister Sten Andersson har erkänt palestiniernas rätt till en stat; han har officiellt tagit emot PLO:s ledare. Kan man begära mer av Sveriges utrikesminister? Ja, fakiskt!

Palestina har samma legala grundval som Israel

Såvitt vi kan finna är den legala grundvalen för Israel och Palestina identiska: FN:s delningsbeslut 1947 som stöddes av Sverige. Att det kom att dröja fyrtio och ett halvt år mellan utropandet av den judiska republiken och den arabiska staten i det delade brittiska mandatet Palestina kan inte i princip betyda att den legala grundvalen för de båda staterna är olika.

Ett svenskt erkännande nu av Palestina vore inget brott mot etablerade svenska erkännandepinciper. Snarare kan ett uteblivet erkännande tolkas som ett återtagande av det erkännande som i princip gjordes redan 1948.

PLO:s utropande av en palestinsk stat kan inte jämföras med allehanda frihetsrörelserns exilregeringar. Såväl historisk bakgrund och fakta är annorlunda.

Erkänn i etapper – som skedde med Israel

På grund av särskilda oklara omständigheter (bl.a. Bernadottemordet) erkände Sverige inte Israel omedelbart *de jure* (det skedde först i juli 1950) utan nöjde sig till en början med ett *de facto*-erkännande av den nya judiska staten.

Också i fallet Palestina kan hävdas att vissa oklara omständigheter föreligger, närmast beträffande graden av palestinsk kontroll över det palestinska territoriet (att det inte kontrolleras av Israel torde efter ett drygt års *intifada* stå klart).

Mot denna bakgrund är det rimligt att ett erkännande av Palestina sker enligt samma tvåstegsmodell som skedde i fallet Israel; så har också skett i en del av de drygt 80 erkännanden som hittills gjorts av Palestina. Således har

Sovjetunionen gjort sitt erkännande inom ramen för ett allmänt uttalande. Frankrike har höjt PLO-kontorets status utan att ge det full ambassadnivå.

Mot. 1988/89
U529

Palestinas orubblighet – lika viktig fredsfaktor som Israels

Det har länge, med rätta, hävdats att fred i Mellanöstern aldrig kan uppnås så länge Israels existens ifrågasätts av inblandade parter. Det kan inte förväntas av Israel att man skall gå med på kompromisser så länge statens existens inte betraktas som lika självklar som andra staters.

Samma sak gäller för Palestina. Så länge existensen av en självständig palestinsk stat inte betraktas som ett lika orubbligt och erkänt faktum som existensen av Israel, kan det inte förväntas att palestinier och andra araber skall upphöra med sin kamp.

Vapenmakt eller legalitet

Att vänta med erkännande tills en stat i alla avseenden uppfyller exakt samma kriterier som Sverige med sin uråldriga frihet och 180-åriga fred, vore att hylla vapenmakt framför legalitet. Det vore att säga till små folk: endast om ni kan slå er fram till full suveränitet över ert territorium, endast om ni med våld och maktspråk kan upprätta er stat, erkänner vi er!

Den gröna fredslinjen är istället att små folk bör ha rätt till sin frihet och sitt självbestämmande utan att behöva slåss för det; den gröna linjen anser att internationell legalitet borde räcka. Har en stat juridisk rätt att existera – då skall den också erkännas.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det önskvärda i ett svenskt erkännande av Palestina.

Stockholm den 24 januari 1989

Per Gahrton (m)

Ragnhild Pohanka (mp)

Lars Norberg (mp)

Inger Schörling (mp)

Åsa Domeij (mp)

Roy Ottosson (mp)

My Gillberg (mp)

Eva Goës (mp)

Birger Schlaug (mp)

Kent Lundgren (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Hans Leghammar (mp)